

ЗАБОРОНИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТА

Сучасна адвокатура України – недержавний самоврядний інститут, що забезпечує здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги на професійній основі. Адвокат та його діяльність є дуже важливими, адже від них залежить престиж та повага до всього інституту адвокатури. У зв'язку з цим адвокат повинен дотримуватися своїх професійних обов'язків та обмежень, передбачених як чинним законодавством, так і корпоративними правилами. У даному випадку термін «заборони» виступає необхідним негативним доповненням терміну «обов'язки».

Необхідність існування заборон у діяльності адвоката має велике практичне значення, оскільки ці обмеження захищають право громадян і організацій на кваліфіковану правову допомогу і захищають їх від усякого роду зловживання з боку недобросовісних осіб, які отримали статус адвоката [4].

Відповідно до ч. 2 ст. 21 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» адвокату забороняється:

- використовувати свої права всупереч правам, свободам та законним інтересам клієнта;
- без згоди клієнта розголошувати відомості, що становлять адвокатську таємницю, використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб;
- займати у справі позицію всупереч волі клієнта, крім випадків, якщо адвокат впевнений у самообмові клієнта;
- відмовлятися від надання правової допомоги, крім випадків, установлених законом [2].

Відповідно до закону, у будь-яких стосунках з адвокатом інтереси клієнта мають пріоритет перед своїми власними інтересами адвокатами, інтересами колег, партнерів, родичів клієнта, опікунів та інших суб'єктів.

У зв'язку із специфікою своєї діяльності адвокат зобов'язаний зберігати адвокатську таємницю, а також забезпечувати захист персональних даних про фізичну або юридичну особу, яка була або є його клієнтом, відповідно до законодавства з питань захисту персональних даних.

Заборона адвоката займати у справі позицію всупереч волі клієнта, крім випадків, якщо адвокат впевнений у самообмові клієнта є дискусійною, бо на практиці не рідкими є випадки розбіжності поглядів адвоката та клієнта у різних питаннях. Треба відзначити, що адвокат вправі самостійно обирати способи, методики, тактики здійснення власної професійної діяльності та

це також може стати предметом спорів з клієнтом. На жаль, клієнт може наполягати на використанні адвокатом під час захисту незаконних та неетичних засобів, але згідно Правил адвокатської етики йому категорично це забороняється. Зокрема, забороняється спонукати свідків до надання завідомо неправдивих показань, вдаватися до протизаконних методів тиску на протилежну сторону чи свідків (погроз, шантажу тощо), використовувати свої особисті зв'язки (чи в окремих випадках особливий статус) для впливу прямо або опосередковано на суд або інший орган, перед яким він здійснює представництво, або захист інтересів клієнтів, використовувати інформацію, отриману від колишнього клієнта, конфіденційність якої охороняється законом, використовувати інші засоби, що суперечать чинному законодавству або цим Правилам. Якщо казати про єдиний випадок із зазначеного вище правила, то спочатку треба з'ясувати, що таке самообмова. В юридичній літературі це поняття визначається як надання особою неправдивої інформації про скоєння нею самою злочину, адміністративного порушення або дисциплінарного проступку. Але обмова має місце у випадку коли особа бажає захистити близьку людину, що зазначено у статті 63 Конституції України [1].

Якщо казати про заборону адвоката відмовлятися від надання правової допомоги, то треба відзначити те, що стаття 28 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» передбачено сім підстав, коли адвокату забороняється укласти договір про надання правової допомоги, а саме:

- доручення на виконання дій виходять за межі професійних прав і обов'язків адвоката;
- результат, досягнення якого бажає клієнт, або засоби його досягнення, на яких він наполягає, є протиправними, суперечать моральним засадам суспільства, присязі адвоката України, правилам адвокатської етики;
- адвокат брав участь у відповідному провадженні, і це є підставою для його відводу згідно з процесуальним законом;
- виконання договору про надання правової допомоги може призвести до розголошення адвокатської таємниці;
- адвокат є членом сім'ї або близьким родичем посадової особи, яка брала або бере участь у господарському, цивільному, адміністративному судочинстві, кримінальному провадженні, розгляді справи про адміністративне правопорушення, щодо яких до адвоката звертаються з пропозицією укладення договору про надання правової допомоги;
- виконання договору може суперечити інтересам адвоката, членів його сім'ї або близьких родичів, адвокатського бюро або адвокатського об'єднання, засновником (учасником) якого він є, професійним обов'язкам адвоката, а також у разі наявності інших обставин, що можуть призвести до конфлікту інтересів;

– адвокат надає правову допомогу іншій особі, інтереси якої можуть суперечити інтересам особи, яка звернулася щодо укладення договору про надання правової допомоги.

Підсумовуючи вищенаведене, треба зазначити, що наявність вказаних заборон спрямовано, перш за все, на захист та забезпечення інтересів самого клієнта.

Список використаної літератури:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/Laws/show/254k/96-вр>;
2. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» № 5076-VI від 05.01.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>;
3. Правила адвокатської етики від 09.06.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17>;
4. Таварткіладзе Н. М. Етичні основи діяльності адвоката-захисника : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.10 / Н. М. Таварткіладзе ; Одес. нац. юрид. акад. – Одеса, 2003. 20 с.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» **Деменчук Марина Олександрівна**

Гурська Г.О.

студентка 2-го курсу ОР «Магістр» юридичного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ПРОБЛЕМИ НОРМАТИВНОГО ЗАКРІПЛЕННЯ ПРАВ ТА ОБОВ'ЯЗКІВ АДВОКАТА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Розвиток і становлення національної правозахисної системи нерозривно пов'язаний із детальною регламентацією правового статусу адвоката, що полягає, зокрема, у належному визначенні і нормативному закріпленні його прав та обов'язків. Особливості участі адвоката у кримінальному процесі досі залишаються дискусійними. Наслідком такої невизначеності є необхідність формулювання та втілення в життя пропозицій щодо нормативного закріплення прав та обов'язків адвоката у кримінальному процесуальному законодавстві.